

כתב "על המישמר" לענייני יצחק בעוויסי-זינגר * תורת מילטון פרידמן בעברית * השיר שמשה דיין השמיט מסיפרו * אוריאל אופק כובש את אנטבה

הראשונים של מדינת ישראל, נוקטים את עקרונות מדיניות הכלכלית, הרי שלמעלה ממחצית תושבי ישראל, היו מתגוררים עד עצם היום הזה במעברות ומתים מרעב. רעות נוספות, שאותן מטיה מילטון פרידמן בכלכלת המדינה, עוסקות בחוקים סוציאליים לקביעת שכר-מינימום, ביטוח לגיל זיקנה וביטוח שארים — שאותם הוא שולל בשם החופש. יחד עם זאת מן הראוי שכל אזרחי מדינת ישראל יקראו את סיפרו זה של מילטון פרידמן וידלו מתוך עמודיו רצופי הדלילות והשטחיות האידאולוגית את תמונת-המצב הכלכלית, שאותה הוא חותר, בסיועו של שימחה ארליך, להנחיל לנו.

עם מנוולו פנטסיה 2000

בימים אלה ראה אור לראשונה בעיברית, כתביעת חדש ויוצא דופן תחת הכותרת 1999. כתביעת (ירחון) ראשון העוסק רובו ככולו בנאמר הסיפורות המכונה מדע בידיוני. הופעתו של ירחון זה היא תוצאה של מאמץ מרוכז מצידם של כמה מו"לים שהפכו במשך השנים האחרונות, את סיפורות המדע-בידיוני, סיפורות ערכית בחברה הישראלית. עורכו של 1999 סטיה 2000 אלי טנא (25), יליד פתחתיקווה, בוגר תיכון חדש בתל-אביב ותלמיד אוניברסיטת תל-אביב, סיפר על עולם המדע-הבידיוני שלו, שהביא אותו להוצאת כתבי-העת, שאינו נופל בצור

מישנתו גזורה מאידאולוגיות ליברליות לכאורה, ובכלת משכנעות באופן הצגתן, שאותן הוא משתית על תופעות שליליות משולי החברה האמריקאית. סיגנון הספר ומטרות התפלמסותו שופעים "כאריזמה" לשונית דלילה, חסרת כסוי ממש, העיטופה דמה-אינטלקטואליזם אמריקאי דרוי. מי. הספר רצוף פלגיאטים אידאולוגיים, ביניהם גם אחד מקארל מארכס, שנוא-נפשו של מילטון פרידמן, בעניין ההכנה הכלכלית של הספר רובינזון קרוזו... או בניסוחים של עיתונות צהובה ולא

פרופסור מילטון פרידמן שיא עולמי

ויכות ענייני לשמו, בנוסח: "אם נציין רק מעט מן השמות שהתפרסמו כאחר-נה, אי-עליו איזה פרידמן אנגלס...". הדבר האחד שאי אפשר שלא להבינו בתורתו של מילטון פרידמן, היא ההשקפה היסודית, שמוטב היה, אם המדינה לא היתה מתערבת בבעיות הכלכליות והסיעודיות של נתיניה, תוך כדי האלתו של ממון הפרט (הנעשה בשמה ובסיועה של המדינה — ד.ע.) ובטיול כל סמכויותיה הכלכליות של המדינה. על-מנת להשליך מתורתו של מילטון פרידמן על המציאות-הישראלית, במונחים שווים לכל נפש, יש להבהיר, שאם היו שרי-האוצר

* מילטון פרידמן, "קפיטליזם וחופש" עיברית: מזל כהן, אוניברסיטה פתוחה + ספריה עיונית בעריכת אריה מור ויהודה מלצר, בהוצאת "אדם", ירושלים, 181 עמודים (כריכה קשה). ** מן הראוי לצטט מספרו של הכלכלן ג'ון קנת גלברית, "חברת השפע", מעיר בסארקזם על קביעות של רעיונותיו הכלכליים של פרידמן בארצו ארה"ב: "מטי פיס של תחית-השוק, כפרופסורים מילטון פרידמן וג'ורג' סטיגלר מאוניברסיטת שיקגו, לא נתקבלו ברצונם כשדבור בעניינים מעשיים. תורת הצריכה לימוד, אך לא שימשה כנושא אמונה, ואפילו בתקופת מימשלו של אייזנהאואר נמנעו אלה שהופקדו על משימות ממשיות מלשאול בעצתם...".

*** השקפה אותה אימץ פרידמן, לא פחות ולא יותר מאשר מקארל מארכס, שכתב ב"קאפיטאל": "כיוון שהכלכלה הימדינית מאוהבת ברוביניזאציה, נבקר אי-פוא תחילה אצל רובינזון על אי...". וב"המשך מפרט מארכס את תורתו דניאל דיפו לכתיבת "הקאפיטאל".

של עיתונות, מוסיף זמיר ומספר: "בסוף הארוחה רצתי לדווח ל'על המישמר', לכן לא שמעתי את הנאומים, מלבד של אבי — שפורסם, מכך יצאנו למדים, שקוראי ימון זה, דווחו אך ורק על נאומי של חתן הפרס בסיפורות. בהמשך חוגג הכבוד האבוד של ישראל זמיר, והוא מתאר את פגישת אביו במלך שוודיה: "אבי מצוין כמלך הצעיר, במלכה הזוהרת ואינו יכול לבלוא את התפעמותו: 'זה בליכד יפה, אפילו יותר מאשר בטרטים... אבי מצוין אותי, אני קד קדנות' (אולי המש מעלות) ושקט משתרר... המלך: אגב, 'שמעתי שאתה ובנך לא ראתם זה את זה עשרים שנה. אני: כן, אך זה היה מזמן... המלך: נדמה לי שכתבת על זה משהו. אני: כן. הופיע ספר 'המפתח' ובו שני הסיפורים שלנו על אותה פגישה. (בקטע זה שבכתבתו, קורא זמיר לאביו בשווייט-זינגר בשם התואר: 'הסופר') הסופר: יותר לא אתן לו, לבני, להשיב בסיפור על סיפור משלי...".

בהמשך כתבתו של ישראל זמיר הוא מצליח לעבור גילגול, ולהתבונן בטכס, בכל המתרחש לנגד עיניו מסביב, בסיג'ון העיירה היהודית במיזרח-אירופה, היעירה שנחרבה, שאביו מנסה להחיותה בכל מחיר. והוא כותב: "ומחר יהיה עליו לגשת למשרדי קריינבל, כדי לקבל את הצ'ק...". והלאה, הכיבודים המומ'טרים על אביו, רסיסים מהם פוגעים בבן הכתב, והוא מדגיש: "אישת שרי-החוק כאה במריצה וחושפת אותי (שר החוק) ממני והוא — בתנועת ידיים נואשת של מייכולי-לעמוד-בפני-נשיים, נפוג מן הימקרה (עם בנו של בשווייט-זינגר) באלגאנטיות ומותר אותי עם כמה סימני שאלה גדולים...".

אלא שישראל זמיר, הבן-העיתונאי ה' מדווח על אביו הסופר, מותר גם את קוראיו עם כמה סימני-שאלה גדולים, ש'הגדול שבהם הוא: אבות אכלו כבוד, ושיני בנים תקהינה...

כלכלה

פרידמניאק

פרופ' מילטון פרידמן הוא בבחינת האורים והתומים של שרי-האוצר הישראלי, שימחה ארליך, ואת סימניו של פרידמן בכלכלה הישראלית אפשר לראות בבירור, מדי חודש בחודש במדד-יוקרה-מיחיה המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. המדד מעיד על כך, שבמשך שנה וחצי הישראלים של ארליך, הצליחה הכלכלה הישראלית להגיע לכמה הישגים אינפלציוניים, שהם שיא-עולמי, בו מתחלקת ישראל עם עוד שתי דמוקרטיות מערביות דגולות, ש'שאו השראתן הכלכלית ממישנתו של מילטון פרידמן: צילה וארגנטינה. עד לחודש האחרון, היתה מישנתו הכלכלית של פרופ' מילטון פרידמן, נע' למ'לשלאי הממוצע. החודש ראה-אור בתירגום לעברית, ספרו קפיטליזם וחופש, ספר שיש בכוחו להאיר ולהעיד על עוד כמה מתמורות ההשקפה הפרידמנית המצפות לחברה הישראלית, בעזרת שליחו המקומי שימחה ארליך...".

השקפת עולמו הכלכלית של מילטון פרידמן, מקבילה להשקפת העולם החברתי של הקן-קלאס-קלאן האמריקאי.

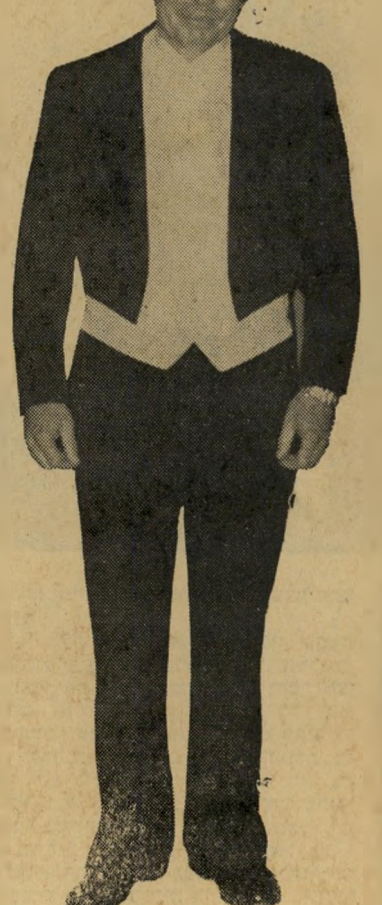
אתיקה

אבות אכלו...

כאשר זכה גדול סופרי העברית, ש"י עגנון, בפרס-נובל, לא מלאו עמודי העיתונות העברית ואקראי הטלוויזיה היתה דית בשיחיו בנו חמדת, המתאר את התנהגות אביו בטכס קבלת הפרס, ושאר עיסקי כבוד וממון הכרוכים בכך. בשבוע שעבר נתבשרו קוראי 'על המיש' מר בכתבה מאת כתב-הימון לענייני בשווייט-זינגר, ישראל זמיר, בנו העברי של מחבר סיפרי האידיש וחתן פרס-נובל לשנה זו, על קורותיו בינות לקירות האקדמיה השוודית. בכתבה מספר ישראל זמיר על הפראק, שאותו טרח לל' בוש בטקס: "קיבוצניק ב'פראק" ושאר גינוני מלכות שדבקו בו, בשל קשר הדם הרופף בינו לאביו הסופר.

כמה מהערותיו של זמיר בכתבה האמור'רה נשמעו מעבר לאתיקה העיתונאית והסיפורות כאחת, ניסוחים כמו: "לאביו הצמידו את אחותי-המלך, קריטיקה הנח' שבת לפיקחת שבמישפת המלוכה, והוא כנראה ממסיר עליה בדיחות אידישיות. כי היא כל הזמן צוחקת, אך מתאמצת בכל כוחה לשמור על מבע מלכות...".

למרות הפראק המהודר שלו, ולבטחי בין יעודו כבן לאביו המצליח, וככתב

ישראל זמיר שיני בנים תקהינה

אלי טנא אופקים חדשים

רתו ובאיכותו, מכתבי-עת דומים במערב: החיידק של סיפורות מדע-בידיוני תפס אותי בגיל מאוחר יחסית, קודם גיוסי לצבא גיליתי את '1984' של ג'ורג' אורו'ול. הספר הזה נראה לי שונה ומזוהר. הוא היה במתכונת הספרים והסיפורות שלימדו אותי בכתיב-הספר. קראתי שלושה פעמים את הספר על-מנת להבין כמה מדובר. במכתב לאחר, נראה לי כיום,